

Jaarverslag 2024

**museum
speelklok**

Inhoud

Voorwoord	5	6. Commerciële activiteiten	36
Hoogtepunten in 2024	7	7. Samenwerking	40
1. Bezoekers	8	7.1 Samenwerkende Utrechtse Musea	41
2. Collectie	10	7.2 Utrechts Muziekoverleg	43
2.1 Aanwinsten	11	7.3 Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	43
2.2 Restauratie	11	7.4 Sterk Techniek Onderwijs en Techkwadraat	43
2.3 Onderzoek	13	7.5 Cultuur & School	44
2.4 Internationaal netwerk	14	7.6 Gemeente Utrecht	44
3. Presentatie & Educatie	16	7.7 VriendenLoterij	44
3.1 Vaste presentatie	17	8. Organisatie	46
3.2 Tentoonstellingen	18	9. Personeel	48
3.3 Educatie	19	10. Gebouwen	50
3.4 Music, Motion and Me	21	11. Stichting Vrienden Museum Speelklok	54
3.5 Inclusief Museum	24	12. Verslag van de Raad van Toezicht	58
4. Evenementen	26	Overzicht nevenfuncties Raad van Toezicht en directie	60
5. Marketing & Communicatie	30		
5.1 Nieuwe uitstraling	31		
5.2 Doelgroepen	31		
5.3 Publieksonderzoek	33		
5.4 Campagnes en communicatiemiddelen	33		

Voorwoord

Marian van Dijk

Dankzij de glanzende gouden muziekjurk van Maartje Dijkstra en Beorn Lebenstedt hebben we 2025 ingeluid met een zichtbaar teken van hoop. Tegenover alle onrust in de wereld konden wij samen met kunstenaars laten zien dat mooie dingen voor iedereen toegankelijk zijn, dat we samen op gouden ideeën kunnen komen om de wereld mooier te maken. In onze tentoonstelling *Maak 't Even* lieten we, in een combinatie van onze historische muziekmachines en hedendaagse kunstwerken, zien hoe je dat op een duurzame manier kunt doen.

De tentoonstelling demonstreerde daarmee ook onze veranderde blik op de collectie en de voortschrijdende inzichten van de laatste jaren. Dat is ook zichtbaar in onze nieuwe catalogus waarin we laten zien hoe het verhaal van de mechanische muziekmachines past in de maatschappelijke ontwikkelingen, toen en nu. Voor de periode 2025-2028 hebben we ons nieuwe profiel vastgelegd in een beleidsplan. We zijn heel trots op de positieve beoordeling die we voor dat plan kregen van de Gemeente Utrecht.

Een sleutelrol in het beleidsplan is weggelegd voor de herinrichting van de bovenverdieping – het project *Music, Motion and Me* – en de vergaande plannen voor een metaverse museum. In 2024 werd niet alleen het ontwerp verder uitgewerkt, er werd ook een game in Roblox gemaakt als eerste stap naar een museum in de metaverse. De game wordt inmiddels over de hele wereld gespeeld.

Museum Speelklok heeft goud in handen. Er is geen ander museum met de combinatie muziek, techniek en erfgoed. Maar het is vooral de muziek die zorgt voor de glans. Waar we onze blik ook op richten, welk deel van de collectie we ook belichten, er zit altijd muziek in. Het komende jaar zullen we vooral heel hard werken aan de bouw van *Music, Motion and Me* waarvan de opening iets is opgeschoven, naar 22 april 2026.

We zijn er bijna!

Marian van Dijk
Directeur

Subsidiënten & begunstigers

**VRIENDEN
LOTERIJ**

het
Cultuurfonds

dioraphte

Elise Mathilde

FENTENER
VAN
VLISSINGEN
FONDS
SHV

**kfhein
fonds**

M
mondriaan
fonds

Vrienden van
museum
speelklok

VSBfonds,
iedereen doet mee

ZABAWAS

Hoogtepunten in 2024

Maak 't Even, tentoonstelling over duurzaam design

Muziekdoosje van radiopionier Idzerda

Buurkerk app

Lancering van de game Music Machine Monster in Roblox

Eerste editie Lied van Verlangen rond Wim Sonneveld

Catalogus

AU-2-Materia

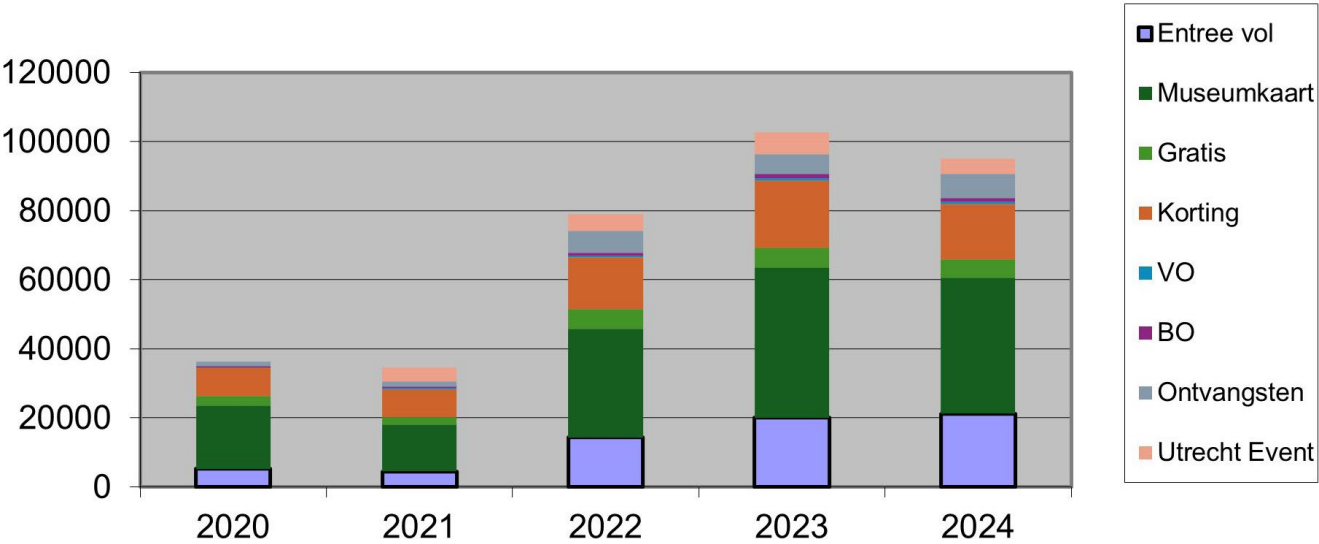
1. Bezoekers

Bezoekers 2020 t/m 2024

In het jaar 2024 hebben we totaal 95.124 bezoekers mogen ontvangen. Dat is iets onder het niveau van 2023. De belangrijkste daling t.o.v. de begroting zien we in de zomermaanden. We volgen daarmee de landelijke bezoekcijfers die tonen dat vooral de openluchtmusea in die maanden veel bezoekers trokken. Ook het aantal bezoekers met een Museumkaart daalde. Gelukkig bezochten relatief veel buitenlandse, vol betalende bezoekers Museum Speelklok.

	2024	2023	2022	2021	2020
Individuele bezoekers	38.919	41.228	30.760	13.352	13.796
Museumkaart bezoekers	39.454	43.450	31.546	13.614	18.279
Overige bezoekers *	9.846	12.040	10.442	6.113	2.925
Bezoekers commerciële ontvangsten	6.905	5.893	6.183	1.434	1.308
Totaal aantal bezoekers	95.124	102.611	78.931	34.513	36.308

* Onder andere kinderen jonger dan 4 jaar, bezoekers Utrecht events, Vereniging Rembrandt en ICOM-kaarthouders.

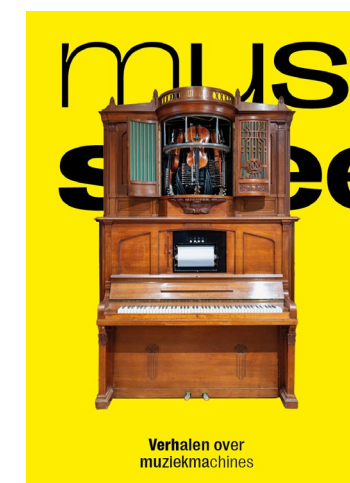

2. Collectie

Een nieuwe catalogus stond al een aantal jaren bovenaan ons verlanglijstje en in 2024 is het dan eindelijk gelukt!

De catalogus bestaat uit twee delen: een papieren publiekscatalogus (in een Nederlandse en Engelse editie) en een online verzameling wetenschappelijke achtergrondartikelen. De nieuwe publiekscatalogus is geen klassieke catalogus, het is geen opsomming van objecten en feiten. De nadruk ligt meer op het sociaalhistorische verhaal: wat is de functie van de instrumenten, met welke maatschappelijke ontwikkeling zijn ze verbonden? Via trefwoorden in de tekst wordt verwezen naar de verdiepende informatie die online beschikbaar is.

2.1 Aanwinsten

In 2024 kocht Museum Speelklok bij een veiling een Wiener Werkerorgel (inv.nr. 1460), een klein straatorgel op een kar van de Weense orgelbouwer Molzer. Omdat de persoonlijke attributen van de laatste orgelman nog bij het orgel aanwezig waren, geeft het object ook waardevolle sociaal-historische informatie.

Schenken en legaten

Op 25 mei 2024 overleed Arthur Ord-Hume, een van de grote namen in de wereld van de mechanische muziek. Hij wist wereldwijd enthousiasme te kweken voor de zelfspelende instrumenten, publiceerde vele boeken en artikelen, leverde bijdragen aan onderzoeken voor restauraties en ging veelvuldig in discussie met andere onderzoekers. Zijn archief – zowel de boeken als de geluidsopnames – zal worden overgedragen aan Museum Speelklok.

Bruiklenen

In mei kreeg Museum Speelklok het speeldoosje van Hanso Idzerda in bruikleen. Voor de tentoonstelling *Maak 't Even* kreeg Museum Speelklok twee bruiklenen van Jelle Mastenbroek, zeven van Jesse Howard, drie van Christien Meindersma en één van Circuform BV. De bruiklenen zijn na afloop van de tentoonstelling geretourneerd aan de eigenaren. Met uitzondering van het werk *Verwarrend Verlangen* van Jelle Mastenbroek: deze bruikleen is verlengd met een aantal maanden.

2.2 Restauratie

Een van de topstukken van Museum Speelklok is het straatorgel De Arabier. Het is een geliefd hoogtepunt van de Muzikale Tour. Bovendien wordt het instrument af en toe ingezet op locaties buiten het museum. Het jarenlange intensieve gebruik

heeft zijn sporen nagelaten. In 2024 zijn we gestart met een grondige restauratie- en onderhoudsbeurt van het instrument.

De constructie van de kast is hersteld en waar nodig verstevigd. Het fineer is verwijderd, omdat dit te los zat om nog te kunnen gebruiken. Bij het verwijderen is de originele laag fineer gevonden. De krukas is vervangen en veel onderdelen zijn voorzien van nieuw leer omdat het oude leer na ruim 55 jaar versleten is. We hopen de restauratie in 2025 te kunnen afronden.

Veel straatorgels staan op een duwkar. Omdat zij door weer en wind zijn gegaan, hebben de karren veel sporen van slijtage. We hebben een aantal karren laten restaureren of reviseren.

In *Music, Motion and Me* zal een aantal instrumenten een belangrijke rol spelen als voorbeeld van specifieke mechanische technieken. Deze instrumenten zullen zo nodig worden gerestaureerd. Het gaat onder andere om een Engels salonorgel uit de eerste helft van de 19de eeuw. Hoewel Flight and Robson gerenommeerde orgelbouwers waren, plaatst dit robuuste instrument onze ervaren restauratoren voor een aantal raadsels. Er zijn bijvoorbeeld drie cilinders die elk op een totaal andere wijze moeten worden gemonteerd om te voorkomen dat de muziek middenin de melodie stopt. Bij de cilinder met dansmuziek wordt vrijwel elke maat een slag op de triangel gegeven. We weten dat het instrument beschadigd is geraakt in een grote brand. Wellicht zijn de onlogische aanpassingen gedaan om het verkoopbaar te maken voor de veiling in 1987. In 2003 is het instrument verworven door Museum Speelklok.

Het verzoek van Kasteel de Haar om voor hun presentatie over de jaren '20 in september een pianola te mogen lenen, heeft geleid tot restauratie van beide mechanische vleugels die Museum Speelklok in de collectie heeft. Beide restauraties worden uitgevoerd door Jan Gert Vink. De aanwezigheid van de vleugel in het kasteel werd zozeer door het publiek gewaardeerd dat de Steinway Welte (inv. nr. 0588) in langdurende bruikleen zal worden gegeven aan Kasteel De Haar. De Steinway Duo Art (inv.nr. 0790) wordt weer opgenomen in de vaste presentatie in de Danszaal van het museum.

2.3 Onderzoek

Project Clay-klokken

De klok uit 1738 in de collectie van Museum Speelklok is de grootste van totaal 7 muziekklokken van Charles Clay. In 2023 is gestart met een groot internationaal wetenschappelijk project onder leiding van Museum Speelklok met als doel om in 2028 alle kennis te ontsluiten in een wetenschappelijke publicatie en alle muziekklokken van Clay samen te brengen in een tentoonstelling. Ook zal er dan een expertmeeting georganiseerd worden.

Aan de projectgroep hebben zich de eigenaren van de muziekklokken – Royal Collections London, Birmingham Museums, Palazzo Reale Napoli, Castletown House Ireland, Palace Museum Beijing - en diverse wetenschappers op de verschillende onderzoeksterreinen verbonden.

In 2024 is de projectgroep aangevuld met kunsthistorica Katherine McHale, een expert op het gebied van schilder Amigoni en Elise Andersson van het Nationaal Museum van Zweden, met een bijzondere interesse in de conservering van orgelklokken. Ook Alyson Rhodes Murphy sloot zich aan bij de groep. Zij is het hoofd van de collecties van Tryon Palace in North Carolina, waar zich nog een achtste speelklok van Charles Clay bevindt.

De leden van het netwerk willen graag studenten, die een restauratie-opleiding volgen, meer bewust maken van veel voorkomende conserverings- en restauratieproblemen bij mechanische instrumenten. Internationale samenwerking is daarbij belangrijk. Zo liep in januari Jocelyne Chang, een student van West Dean College in Londen, stage bij Museum Speelklok. Zij had al veel ervaring als klokkenmaker en wilde graag leren hoe een orgelklok werkt. Om haar te introduceren in de wereld van balgen en luchtdruk, richtte Jocelyne's stage zich op de restauratie van zangvogelautomaten.

Het Clay-project wordt financieel gesteund door het Mondriaan Fonds en de Stichting Vrienden van Museum Speelklok.

In het kader van zijn studie Muziekwetenschap (RMA) aan de Universiteit Utrecht volgde Axel Schering een zeer brede stage waarbij hij de conservator assisteerde. Hij vergezelde haar op een onderzoeks- en netwerkbezoek aan het Verenigd Koninkrijk en deed onderzoek bij de British Library naar originele composities van Gavioli. Daarnaast leverde hij een bijdrage aan de productie van de nieuwe museumcatalogus en arrangeerde hij een stuk voor draaiorgel de Schuyt.

2.4 Internationaal netwerk

Op verschillende manieren onderhouden we ons internationale netwerk. We zijn aanwezig bij congressen en bezoeken andere organisaties. In 2024 hadden we bovendien internationale onderzoeksstagiaires met een breed scala aan interesses en vaardigheden.

In mei gaf onze conservator Claire McGinn een zeer succesvolle lezing over het mini-Componium tijdens AutomataCon, het congress over automata in het Morris Museum (New Jersey).

In juli nam directeur Marian van Dijk deel aan het congress van AMICA in Los Angeles. Er werden verschillende privéverzamelaars in de omgeving bezocht en er werd een bezoek gebracht aan The Nethercutt Collection.

Stagiares

Sadie Nyman-McKnight volgde een stage in het kader van haar studie Publieksgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Zij onderzocht de context en mogelijke betekenissen van het 'Apenorkest' uit onze collective. Zij betrok daarin de artistieke traditie van singerie, de betekenis van Darwinisme en kolonialisme, en het idee van 'simianisering'. Daarnaast bestudeerde zij de 'Theedrinkende Chinese heer'. Daarbij onderzocht ze de aanwezigheid van stereotypen en de relevantie van de historische context, zoals de populariteit van chinoiserie en andere aspecten van Europees-Chinese geopolitieke betrekkingen rond de tijd dat de automaat werd geproduceerd.

De uitkomst van haar onderzoek kan gebruikt worden op het moment dat we meer context toevoegen aan de huidige opstelling van de automaten of als we deze instrumenten inzetten voor een thema-tentoonstelling over representatie.

Vanuit het Verenigd Koninkrijk was Fintan O'Hare een 'Researcher Employability Placement' voor zijn PhD muziekcompositie aan de Universiteit van York/White Rose College of Arts and Humanities. Fintan creëerde een zeer toegankelijke applicatie waarmee gebruikers online muziek kunnen invoeren op verschillende soorten programmadragers - zoals cilinder, orgelboek, pianorol – die zichtbaar bewegen. Veel van de geluiden zijn gesampled van instrumenten uit de collectie van Museum Speelklok. Deze applicatie kan worden gebruikt als onderdeel van de interactives in *Music, Motion and Me*.

3. Presentatie & Educatie

3.1 Vaste presentatie

Elke ruimte in Museum Speelklok heeft een geheel eigen karakter, gerelateerd aan de functie van de instrumenten: van een huiskamer tot een koninklijk vertrek, van een straat tot een danszaal. De rondleidingen worden gegeven door studenten die daarvoor een speciale training krijgen, onder andere in de I Ask-methode, waardoor maatwerk geleverd kan worden. Ook is er voor blinden en slechtzienden een speciale rondleiding ontwikkeld en zijn er wekelijks muzikale kinderrondleidingen.

Buurkerk app

Museum Speelklok is sinds 1986 gehuisvest in de Middeleeuwse Buurkerk. Om recht te doen aan de rijke geschiedenis van het gebouw en te voldoen aan de vraag van bezoekers naar de zichtbare sporen van alle verhalen, hebben we samen met studenten van de Universiteit Leiden een app gemaakt die bezoekers kunnen downloaden.

De Buurkerk werd gebouwd te midden van het stadse geroezemoes, in het centrum van de commercie. Gildes met politieke macht hadden er hun altaren gewijd aan hun beschermheren, families stichtten er hun kapellen en zuster Bertken liet zich inkluizen. De Buurkerk was een rots in de branding tijdens vele stedelijke gebeurtenissen. De kerk doorstond branden, overstromingen, beschietingen en de Reformatie. Er liep vee door de kerk, het gebouw werd als hooimagazijn gebruikt en er was een broodtafel gevestigd voor arme stadsgenoten. De Buurkerk veranderde van uiterlijk, werd verbouwd, groeide en is weer gekrompen. De klokken van de Buurtoren vervulden een waakfunctie en luiden nog steeds bij belangrijke stedelijke gebeurtenissen, zoals de coronapandemie.

In 2019 stond Museum Speelklok al stil bij het indrukwekkende gebouw met de tentoonstelling *Thuis in de Buurkerk: meer dan duizend jaar verhalen onder één dak*. Omdat na de tentoonstelling de bezoekers bleven vragen naar de geschiedenis van de Buurkerk, handhaafden we de historische route met handout. Deze vormde de basis voor de app waarin we een schat aan historisch beeldmateriaal konden toevoegen.

De app werd gelanceerd op 12 september. RTV Utrecht herhaalde de documentaire over de Buurkerk die in 2019 werd gemaakt.

3.2 Tentoonstellingen

Maak 't Even

Met de tentoonstelling *Maak 't Even*, die te zien was van 14 december 2023 tot 8 september, wilden we een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat over duurzaamheid, nieuwe perspectieven bieden op onze historische collectie en samenwerken met inspirerende ontwerpers. Deze doelen zijn gerealiseerd.

Gastconservator Pao Lien Djie selecteerde voor elk hoofdthema een ontwerper: Christien Meindertsma over materiaal uit de directe omgeving, Jelle Mastenbroek over hergebruik van voorwerpen, Jesse Howard over ontwerpen van dagelijkse voorwerpen die makkelijk gerepareerd kunnen worden en Simon Dogger met een audiotour om het perspectief van een slechtziende over te dragen. Een aantal van zijn audiofragmenten is daarna in de vaste presentatie opgenomen.

Door onze historische collectie te combineren met het werk van hedendaagse ontwerpers hebben we laten zien hoe oude technieken en maakprocessen opnieuw relevant zijn in het huidige design. Dit gaf ons waardevolle inzichten en leidde tot vernieuwende toepassingen, zoals het gebruik van gerecycled materiaal in de tentoonstelling zelf. Anderzijds inspireerde onze collectie ontwerpers Jelle Mastenbroek en Simon Dogger om nieuw werk te maken.

Bij de tentoonstelling ontwikkelde de educatieafdeling een museumles voor het voortgezet onderwijs. Deze les bestond uit een lesbrieft waarmee leerlingen in groepjes door de tentoonstelling gingen en verschillende probleemstellingen behandelden. De leerlingen werkten samen, ieder in een eigen rol van producent, consument of ontwerper. Zij werden vanuit hun eigen rol aangespoord om duurzame keuzes te maken bij verschillende probleemstellingen. Er deden zo'n 60 leerlingen mee aan het onderwijsprogramma.

We zijn daarnaast heel blij dat het is gelukt om met lokale ondernemers en musea samen te werken aan het verkleinen van onze ecologische voetafdruk. Om ook de bouw van de tentoonstelling duurzaam te laten zijn, ontwierpen Kummer en Hermann een modulaair systeem van houten panelen dat door Fiction Factory werd uitgevoerd. Bovendien konden we vitrines en videoschermen lenen van het Spoorwegmuseum en Catharijneconvent.

Het resultaat van *Maak 't Even* was een veelzijdige, inspirerende ervaring die niet alleen onze collectie, maar ook de bredere discussie over duurzaamheid naar een nieuw niveau bracht. Het magazine werd niet gedrukt maar was beschikbaar via een QR-code. Omdat Jelle Mastenbroek het werk *Verwarrend Verlangen* speciaal voor

Museum Speelklok heeft gemaakt en het zeer geliefd is bij het publiek, hebben we de bruikleen met enkele maanden verlengd.

Eerste radio-jingle

In 1919 maakte Hanso Idzerda (1885-1944) de allereerste radio-uitzending. In 1907 studeerde hij in Bingen, Duitsland, waar hij in aanraking kwam met radiotelegrafie. In 1913 begon hij zijn eigen telegrafiebedrijf, waarmee hij onder andere voor Defensie apparaten bouwde. In 1919 presenteerde hij in de Jaarbeurs Utrecht als eerste Nederlander een radiotelefoniestation, waarmee stem en muziek kunnen worden uitgezonden. Hij begon die uitzending, en vele uitzendingen daarna, met een kort melodietje op een speeldoos. De melodie komt uit een operette van Leo Fall, die *Dollarprinzessin*. Daarmee was de eerste radiojingle geboren. Het originele doosje werd door de familie Idzerda in bruikleen gegeven aan Museum Speelklok en was van mei tot augustus te zien. Op 1 mei was het verhaal over Idzerda en het speeldoosje ook te zien in het TV-programma 'Jekels Jacht', het programma van Diederik Jekel op NPO2 over baanbrekende Nederlandse wetenschappers. De reconstructie van de eerste radio-uitzending genereerde veel pers aandacht.

3.3 Educatie

Informele educatie

Door middel van informele educatie wordt aan al onze bezoekers kennis overgedragen. De rondleidingen, die dagelijks elk uur plaatsvinden, zijn gratis voor museumbezoekers en worden volgens het I Ask-principe gegeven. Hierbij is de vraag van het publiek en de interactie met het publiek leidend.

De Escape Game, een interactief en educatief spel uit 2013, is onverminderd populair. Door het oplossen van verschillende puzzels en het voltooien van taken maken de bezoekers een reis door de geschiedenis van muziekmachines. De Escape Game is gratis voor museumbezoekers en richt zich op gezinnen met kinderen van 8 jaar en ouder. In 2024 is de escapegame 470 keer geboekt!

Ook buiten het museum dragen we onze kennis over. Met het mobiele museum de 'Speelklok Roadshow' zijn we op verschillende plekken in de wijken Zuilen, Overvecht, Kanaleneiland, Witte Vrouwen, Binnenstad, Lunetten en Lombok geweest gedurende de zomermaanden, alsook in het voorjaar bij verschillende verzorgingshuizen i.s.m. Utrecht Museumdag.

Formele educatie

Daarnaast biedt Museum Speelklok ook formele educatie. Alle educatieve programma's bestaan uit een voorbereidende les op school, een les in het museum en een afsluitende les in de klas. Het onderwijsaanbod sluit aan op diverse kerndoelen en leergebieden. Bovendien vergroten de onderwijsprogramma's de woordenschat, haken ze in op de 21ste-eeuwse vaardigheden, spreken ze cognitieve basisvaardigheden aan en sluiten ze aan op de leefwereld van de leerlingen. In het aanbod voor de bovenbouw worden de leerlingen gestimuleerd om zelf onderzoek te doen aan de hand van diverse bronnen.

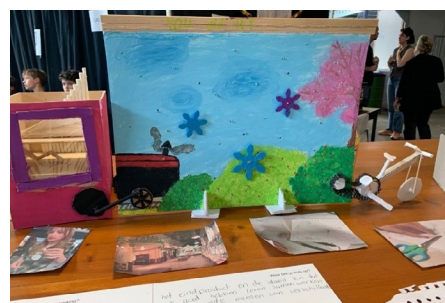
In 2024 heeft de afdeling educatie, vooruitlopend op de tentoonstelling *Music, Motion and Me* een nieuw onderwijsprogramma ontwikkeld voor groep 7 en 8, met daarbij een interactieve klikplaat.

Speciale onderwijsprogramma's

Museum Speelklok biedt ook onderwijsprogramma's op maat, passend bij een schoolbreed thema. Zo is er een aparte onderwijsruimte waar een interactief robot-programma voor de midden- en bovenbouw gevolgd kan worden.

U-Decide leerlingfestival (27 t/m 29 mei)

Dit is een onderwijs-ontwerpweek waarbij ruim 200 leerlingen van tenminste tien scholen voor openbaar voortgezet onderwijs in Utrecht aan de slag gaan met praktische vraagstukken die leven bij organisaties. Groepen leerlingen van verschillende scholen en leerjaren bogen zich over de volgende ontwerp-vraag van Museum Speelklok: we gaan een permanente tentoonstelling maken over de techniek in mechanische muziekinstrumenten. Aan de leerlingen de vraag: willen jullie daarvoor een installatie ontwerpen? Het is belangrijk dat jullie leeftijdsgenoten via de installatie dan ervaren (door te doen) hoe een bepaald technisch principe werkt. De leerlingen hebben prototypes gebouwd en gepresenteerd tijdens het festival aan Museum Speelklok, medeleerlingen en bezoekers.

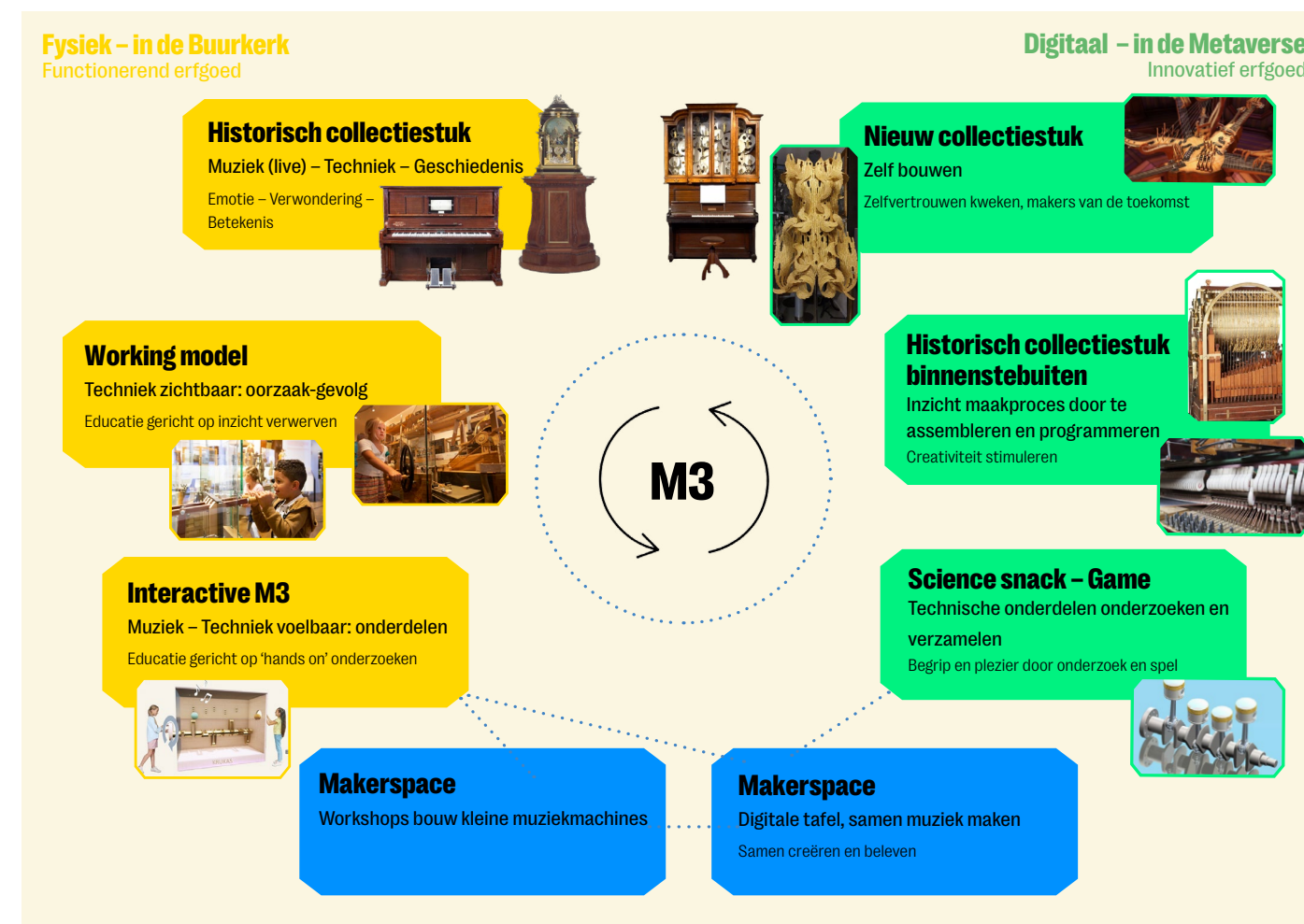
Nimeto - ontwerpen van 26 studenten

Derdejaars studenten van de opleiding 'Signmaking en Wayfinding' bij Nimeto gingen in de periode mei/juni aan de slag met een project voor Museum Speelklok. Er waren twee opdrachten. Ten eerste het ontwerpen van een nieuwe kinderroute door het museum. Deze opdracht was gericht op doelgroeponderzoek en storytelling en was meer conceptueel van aard. Ten tweede het ontwerpen van een eenduidige signing, zodat de bezoeker bij de entree eenvoudig de weg kan vinden. Als extra element: het ontwerpen van iconen voor genderneutrale toiletten en de routing naar de plek waar rolstoelen en kindervagens staan. De studenten hebben werk gepresenteerd aan Museum Speelklok. De ontwerpen zijn niet gerealiseerd.

3.4 Music, Motion & Me (voorheen Hoe dan?!)

Het project Music, Motion and Me omvat de herinrichting van de gehele bovenverdieping van Museum Speelklok. De missie is ongewijzigd: mechanische techniek aantrekkelijk maken voor een breed publiek. In de uitvoering van de plannen zijn in 2024 wat wijzigingen opgetreden. Na een eerste concept van Northern Light, hebben we Dog Design gevraagd de plannen verder uit te werken tot een voorlopig ontwerp. Omdat we echter voorzien dat de ontwikkeling en bouw van de vele interactieve presentaties meer tijd zullen kosten, hebben we de openingsdatum uitgesteld naar 22 april 2026.

Daarnaast hebben we, naar aanleiding van het overleg met een aantal fondsen, het project in 2 delen opgesplitst. Beide delen van Music, Motion and Me hangen nauw samen (zie overzicht). Veel denkwerk voor fase 2 – en de educatieve programma's die daarmee samenhangen – is al verricht rond de realisatie van de game Music Machine Monster in de metaverse omgeving Roblox.

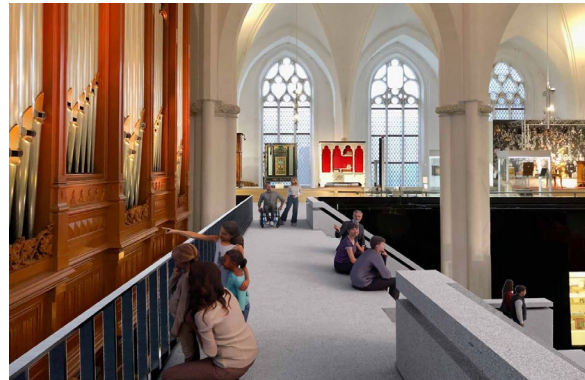

We willen ons eerst richten op de realisatie van het fysieke deel (fase 1) van *Music, Motion and Me* en zullen daarna de fondsenwerving voor het online deel (fase 2) oppakken. Eind 2024 zijn we gestart met een vooronderzoek voor fase 2 waarvoor we in het voorjaar van 2025 fondsen zullen werven. In dit onderzoek richten we ons

vooral op de marketingvragen rond de metaverse-ambitie: voor welke doelgroep is aanbod in de metaverse interessant, hoe bereiken we die en hoe houden we die vast? Plus de vraag: wat is daarvoor nodig in de organisatie? Voor dit onderzoek werken we samen met Oyfo en De Museumfabriek.

Fase 1 wordt gesteund door bijdragen van het VSB-fonds, Dioraphte, het K.F.Heinfonds, het Cultuurfonds, Stichting Zabawas en het Fentener van Vlissingenfonds.

De podiumtrap, het verbindende promenadestuk en de presentatieruimte onder de trap vormen samen een project op zich. Het goede nieuws is dat de Commissie Omgevingskwaliteit van de Gemeente Utrecht de plannen als ‘denkbaar en inpasbaar’ beoordeelt en de tribunetrapp omschrijft als ‘een intelligente oplossing om de routing en functionaliteit in het museum te verbeteren.’ De fondsenwerving van het project is gestart in 2025 op basis van het ontwerp van architect Van Hoogevest.

Music Machine Monster

De game ‘Music Machine Monster’ werd ontwikkeld door immersive studio Broken Egg en is een avonturenspeel dat zich afspeelt in het betoverde rijk van de Speelklok Eilanden. Spelers gaan op een spannende zoektocht om de harmonie te herstellen na een muzikale ramp. Geïnspireerd door de muziekmachines van Museum Speelklok verzamelen spelers onderdelen, leren ze over geluidsbronnen en programma’s, en nemen ze het op tegen een slechterik die ooit een briljante uitvinder was.

Met drie eilanden, negen missies en een eindgevecht, combineert de game leren met plezier, en heeft hij zowel singleplayer- als multiplayer-missies. Tijdens hun avontuur verkennen spelers samen met gids Tune Nederlandse en Utrechtse bezienswaardigheden. Ze fietsen rond en komen bijzondere muzikale elementen tegen. Zo vliegen ze hoog boven de stad mee op de tonen van de muziek en gaan ze de strijd aan met de flipperkast in een muziekmachine.

Tijdens het ‘Weekend van de Wetenschap’ op 6 oktober testten zo’n 40 kinderen de game in het museum. De game is eind januari 2025 gelanceerd en wordt inmiddels wereldwijd gespeeld.

Klankinstallaties

Nergens in Nederland is een vaste plaats voor kinetische geluidskunst. Er is weinig onderzoek gedaan naar klankinstallaties terwijl ze zeer geliefd zijn bij een breed publiek. Hoewel Museum Speelklok niet over voldoende ruimte beschikt voor grootschalige inrichting met klankinstallaties, kan het museum wel een structurele plek zijn voor deze kunstvorm. De stad Utrecht is bovendien de perfecte omgeving; er wonen heel veel makers, de Hogeschool voor de Kunsten heeft een gespecialiseerde opleiding voor de combinatie muziek en technologie en de Dutch Game Garden is een inspirerende omgeving voor kunstenaars die digitale kinetische kunstwerken willen maken.

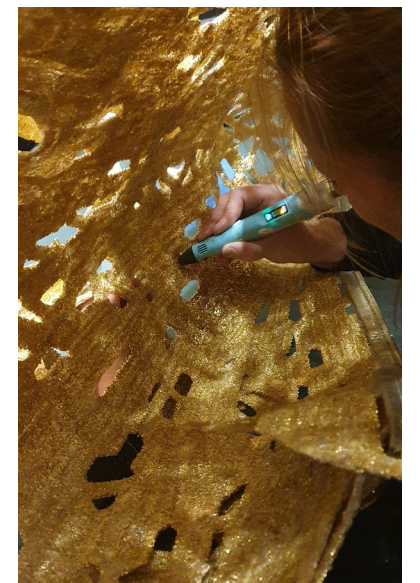
Om te komen tot een structurele plek voor klankinstallaties, volgde Museum Speelklok een stappenplan. In 2020 deed wetenschapper Naomi Beijer onderzoek naar het presenteren van klankinstallaties (kinetische geluidskunst) in de context van de historische muziekmachines van het museum. De hypothese dat “kunst een belangrijke bijdrage kan leveren aan de beleving van (mechanische) techniek” werd door haar bevestigd.

Het pilotproject Kunsthub was de tweede stap: in 2022-2023 exposeerden kunstenaars uit binnen- en buitenland. Het kunstwerk van Maartje Dijkstra en Beorn Lebenstedt is het sluitstuk van dit project. De derde stap is het structureel integreren van klankinstallaties in Music, Motion and Me.

AU-2-Materia

AU-2-Materia is een uniek project: het verbindt kunst, mode, design, nieuwe muziek, techniek en erfgoed. Het is zo uniek dat het kunstwerk in geen enkele categorie past waardoor fondsenwerving moeizaam liep. Gelukkig hebben het Elise Mathilde fonds, het Cultuurfonds en onze eigen Vriendenstichting geholpen en konden we via een crowdfunding actie bij Voor de Kunst in december 2024 de financiering rondkrijgen.

Het technische deel van de installatie liep vertraging op. Het blijkt heel ingewikkeld te zijn om een muziekrol stabiel te laten lopen als hij allerlei bochten moet maken. Op 9 januari 2025 konden we laten zien dat alle onderdelen werken maar dat het geheel nog niet stabiel genoeg is om de jurk gedurende een aantal maanden te exposeren. We verwachten dat dit voor de meivakantie wel het geval zal zijn.

In november 2024 organiseerden we een ontmoeting tussen publiek en kunstenaars en ook op 9 januari waren de kunstenaars aanwezig om de vele vragen te beantwoorden. Via social media en de crowdfunding hebben we veel aandacht voor de jurk gegenereerd. In de voorjaarsvakantie van 2025 hebben we een workshop georganiseerd rond het creëren van mooie objecten met de 3D-pen.

3.5 Inclusief Museum

Dankzij de activiteiten van de werkgroep Diversiteit en Inclusie, en met name dankzij de vele gesprekken die hierdoor zijn ontstaan, is het bewustzijn over diversiteit en inclusie in de gehele organisatie merkbaar toegenomen.

Naast de bestaande programma's voor bezoekers met een fysieke of mentale beperking, werd in 2024 aandacht besteed aan prikkelarm museumbezoek en aanbod voor doven en slechthorenden.

Werkgroep Diversiteit en Inclusie

Eind 2023 startte de werkgroep Diversiteit en Inclusie waarin acht medewerkers van verschillende afdelingen plaatsnamen. In de eerste helft van 2024 startte de groep met de ontwikkeling van een enquête, gebaseerd op de landelijke scan van de Code Diversiteit & Inclusie. Deze enquête onderzocht hoe de mate van sociale veiligheid en inclusie wordt ervaren op de werkvloer. De enquête is ingezet als meetinstrument: hoe ver is Museum Speelklok al gevorderd met de doelstellingen van de Code Diversiteit & Inclusie en hoe vertaalt zich dat naar concrete vervolgstappen? De resultaten vormden de basis voor aanbevelingen aan het managementteam: sociale veiligheid meenemen in de functioneringsgesprekken, het verbeteren van onboardingsprocedures, en het volgen van D&I-trainingen.

In de tweede helft van 2024 heeft de werkgroep een gedragscode ontwikkeld die past bij het karakter van het museum en die voldoet aan de behoeften van medewerkers. Daartoe heeft de werkgroep alle medewerkers uitgenodigd voor inhoudelijke gesprekken over de gedragscode. Met de input van 34 medewerkers is een gedragscode geschreven die in het voorjaar van 2025 gepresenteerd zal worden.

Op initiatief van de werkgroep is ook besloten de 'geowand' te vernieuwen. Met een kaart van Europa etaleert deze wand een eurocentrische geschiedenis van mechanische muziekinstrumenten. De kaart wordt daarom vervangen door een wereldkaart, om zo recht te doen aan de culturele diversiteit in mechanische muziekinstrumenten. In diezelfde lijn lag ook het initiatief voor een 'meerstemmige' rondleiding. Leden van de werkgroep hebben aanvullende verhalen opgesteld in het teken van diversiteit en inclusie. Rondleiders kunnen deze verhalen gebruiken om verschillende perspectieven mee te nemen in hun rondleiding.

In 2025 wil de werkgroep het bewustzijn in Museum Speelklok verder versterken, om te beginnen met twee workshops in samenwerking met De Cultuurshifters. De workshops zijn gericht op inclusieve besluitvorming enerzijds en het bespreken van beladen onderwerpen anderzijds.

Prikkelarm

27 bezoekers kwamen naar de prikkelvriendelijke avondopenstelling die Museum Speelklok op 8 maart organiseerde in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Autisme. Van 17:00 tot 20:00 uur konden bezoekers genieten van een rondleiding of de escapegame spelen. Natuurlijk was er ook ruimte om op eigen gelegenheid in het museum rond te gaan of een hapje te eten in het museumcafé. Doelgroep waren mensen met al dan niet aangeboren hersenletsel die snel overprikkeld raken.

Gebarentaal

Stagiaire Melissa Angelier gaf eind november een basisworkshop 'gebarentaal doven- en slechthorenden' aan medewerkers van het museum. Zij deed onderzoek naar hoe Museum Speelklok toegankelijkheid voor mensen met een auditieve beperking kan verbeteren.

Utrecht Museumdag

Utrecht Museumdag is een samenwerkingsproject van de Samenwerkende Utrechtse Musea, Axion Continue en de Van Baarenstichting; het is de paraplu voor activiteiten die worden georganiseerd voor ouderen die niet op eigen kracht naar het museum kunnen komen. In 2024 bereikten we totaal ruim 2100 deelnemers, ondanks het feit dat zowel vervoerder Connexxion als de zorginstellingen kampten met personeelstekorten waardoor vele ritjes konden niet doorgaan. Er is hard gewerkt om alternatieven te organiseren.

Vele bewoners uit de zorglocaties bezochten de Utrechtse musea, waaraan ook Kasteel de Haar is toegevoegd. Daarnaast gingen de museumdocenten naar de zorglocaties toe, met een koffer vol objecten of met de roadshow van Museum Speelklok.

Het digitale programma 'Museum voor Thuis' werd uitgebreid met zes nieuwe video's, waaronder een tuinenspecial in de Oude Hortus van het Universiteitsmuseum Utrecht. Het creatieve workshopprogramma 'Museum voor Makers' kon in 2024 voor het eerst het hele jaar worden ingezet, met voor elk seizoen een passende workshop.

4. Evenementen

Jaarlijks organiseert het museum in de schoolvakanties speciale activiteiten voor kinderen, zoals een theatervoorstelling in de herfstvakantie en kerstklokjes knutselen in de kerstvakantie. Op 1 mei was Museum Speelklok aanwezig bij 'Expeditie Next' in Zutphen, met het kleine draaiorgel het Heesbeentje. Er waren duizenden bezoekers bij het festival; zo'n 150 kinderen én de burgemeester van Zutphen draaiden aan het orgel het Heesbeentje.

Voorstelling Pinokkio en Maand van de Geschiedenis

In de herfstvakantie werd de familie theatervoorstelling *De Pinokkio Show* ontwikkeld en gespeeld door theatermaker Aubrey Snell. Zij maakte een bewerking van het bekende Italiaanse sprookje Pinocchio uit 1883. Als de Blauwe Fee ervoor zorgt dat de pop Pinocchio van poppenmaker Geppetto echt kan bewegen en praten, verandert zijn hele leven. Maar al snel komt Pinokkio door zijn leugens en streken in de problemen. Het is de vraag of Pinokkio's droom om een echte jongen te worden, ooit nog zal uitkomen. De *Pinokkio Show* was ook onderdeel van de Maand van de Geschiedenis, met als thema 'Echt nep'.

Workshops Making Mends - Visible Mending

In het kader van de tentoonstelling *Maak 't Even* vond op 2 maart en 15 juni de workshop Making Mends van Emma Fukuwatari Huffman plaats. Fukuwatari Huffman is een Japans-Amerikaanse designer die in Nederland woont. Ze zet zich in om het repareren van kleding weer gangbaarder te maken. Dit doet ze o.a. door workshops in visible mending. Hierbij is het doel niet om te verhullen dat er een gat in een kledingstuk heeft gezeten, maar om dat juist uit te lichten. Op die manier geef je je kapotte kledingstuk een nieuwe look en kun je bovendien trots laten zien dat je het zelf hebt gerepareerd. Aan de workshops Making Mends deden 18 deelnemers mee.

9 juni – Culturele Zondag – Repair Café

Kan je een gebruiksvoorwerp laten repareren of moet je het meteen vervangen? Dit was één van de dilemma's in de tentoonstelling *Maak 't Even*. Op zondag 9 juni kwam Repair Café Utrecht naar Museum Speelklok om in het museumcafé reparaties samen met vrijwilligers uit te voeren. Daar kon je terecht met elektrische apparaten, textiel, serviesgoed, gebruiksvoorwerpen en speelgoed. Met deze samenwerking wilden we bezoekers inspireren om vaker na te denken over reparatie van gebruiksvoorwerpen, in plaats van direct nieuwe spullen aan te schaffen. Er kwamen 12 mensen reparaties uitvoeren en zij gingen tevreden met werkende spullen terug naar huis.

Lied van verlangen

Het levenslied is onlosmakelijk verbonden met de straatmuziek en dus met de orgels, straatpiano's en buikorgeltjes uit de collectie van Museum Speelklok. Onder de titel 'Lied van Verlangen' willen we een langdurende reeks van concert-meezingavonden organiseren waarin een collectiestuk de hoofdrol speelt. Omdat in 2024 werd herdacht dat Wim Sonneveld 50 jaar geleden is overleden, kozen we voor zijn repertoire als aftrap van de serie. Tony Neef zong op 2 november voor de pauze een selectie uit het repertoire en na de pauze zong het publiek vol overtuiging mee, onder begeleiding van draaiorgel De Drie Pruiken. De avond was met 243 bezoekers uitverkocht. In de korte bezoekersenquête werden veel suggesties gedaan voor verbetering van de productie en voor het repertoire van een volgende liedavond.

Op 5 april en 4 oktober vonden de concertavonden voor liefhebbers van draaiorgels plaats. Deze avonden worden samen met de Kring voor Draaiorgelvrienden georganiseerd en trekken veel publiek. De eerste avond stond in het teken van orgelbouwer Mortier en de tweede avond was draaiorgel de Hindenburg, dat in langdurende bruikleen is gegeven van Zaltbommel, te gast.

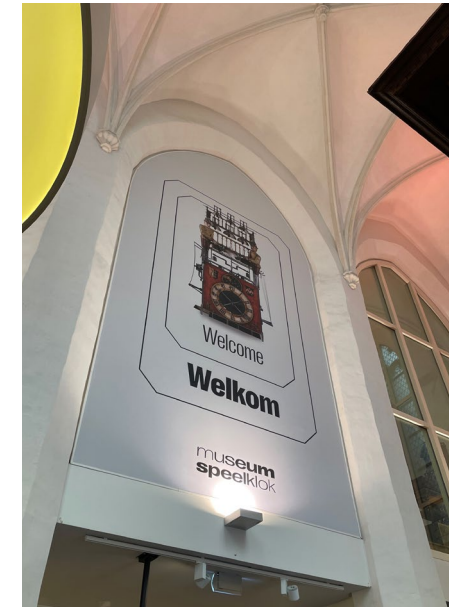
5. Marketing & Communicatie

In 2024 werd de nieuwe huisstijl zichtbaar in de uitingen van Museum Speelklok. De posters en flyers, het café, de schermen, de online uitingen en de museumcatalogus kregen allemaal de heldere vormgeving waarmee de nieuwe visie en missie worden onderstreept. In juli werd de nieuwe 'mobile first' website gelanceerd.

5.1 Een nieuwe uitstraling

Nieuwe huisstijl

Met ons nieuwe brand manual en de pay-off 'Waar machines muziek maken' werden geleidelijk aan alle communicatiemiddelen in de nieuwe huisstijl ontworpen. Van de bewegwijzering buiten tot de kleuren in het café, de flyers, campagneposters en online banners: alles kreeg de nieuwe vormgeving met het nieuwe lettertype en onze sprekende huisstijlkleuren geel, groen, oranje, paars en blauw. In het nieuwe beeld komen het ritme en de beweging van de muziek en techniek van onze collectie terug.

Nieuwe website

Samen met bureau Today en het digitale bureau September werd de nieuwe 'mobile first' website ontwikkeld en in juli 2024 gelanceerd. Het menu werd aangepast en op basis van onderzoek naar o.a. zoekwoorden en ranking werden de teksten gereviseerd. Een soepele navigatie op je smartphone was het uitgangspunt, aangezien 70% van ons websitebezoek op telefoons plaatsvindt. Bovendien is de website nu ook volledig in het Engels beschikbaar.

In 2025 gaan we verder werken aan fase 2 van de website en blijven we alert op de vindbaarheid door middel van goede SEO en SEA.

5.2 Doelgroepen

Veel verschillende bezoekersgroepen weten ons al te vinden, ook groepen die lichtere cultuurgebruikers zijn. Na de lancering van Music Motion & Me in 2026 zullen we ons, naast een nog sterkere focus op onderwijs, ook meer gaan richten op families met grotere kinderen (8+) en op jongeren van 18-30 jaar (jonge makers/Gen Z). Met ons museumarchetype 'Maker', willen we onze bezoekers inspireren om zelf ook maker te zijn!

Museum Speelklok werkt met het Culturele Doelgroepenmodel in samenwerking met Utrecht Marketing. De doelgroepen hieronder bezoeken ons het meest en vormden ook het afgelopen jaar een essentiële basis:

1. Culturele Alleseters: grootste groep bezoekers uit Utrecht. Deze actieve stedelijke cultuurgebruikers gaan graag naar musea, muziek en theater.

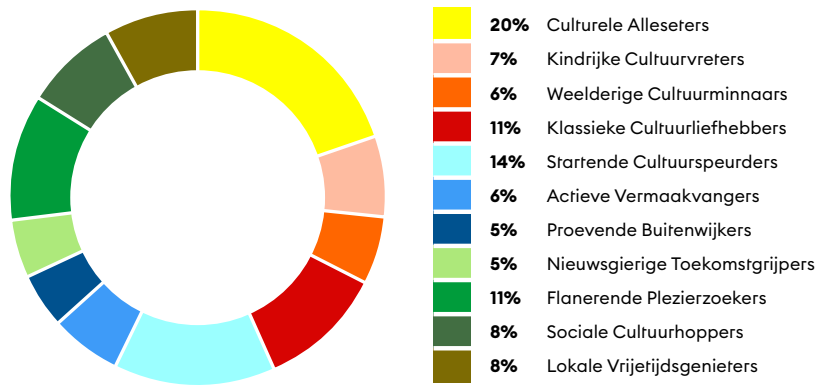
2. Klassieke Cultuurliefhebbers: grootste groep oudere cultuurbezoekers zowel

uit stad, provincie als landelijk, vaak met Museumkaart of VriendenLoterij VIPkaart. Dit is landelijk gezien onze grootste groep bezoekers die vooral komt voor de collectie en de rondleidingen. Deze groep zoekt naar verdieping en geschiedenisverhalen.

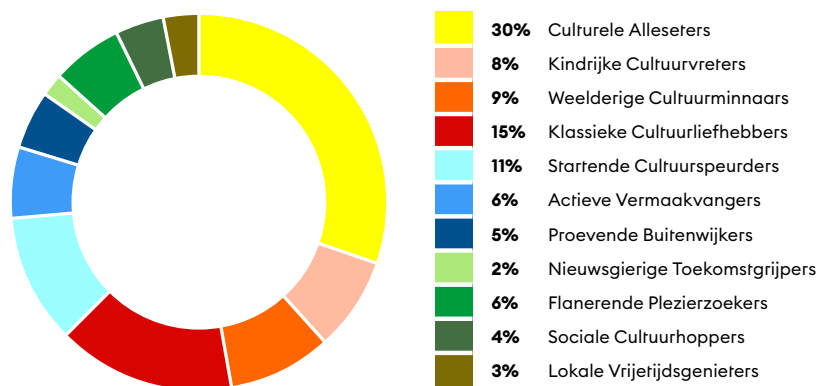
3. Kindrijke Cultuurvreter / Actieve Vermaakvangers. Dit is een nog steeds groeiende groep uit de stad, maar ook uit de regio en landelijk. Het gaat om families met kinderen op de basisschool. Deze groep gaat voor een sociaal en leerzaam uitje samen met de familie. Kinderen komen later in het leven vaak terug met hun eigen (klein)kinderen.

4. Toeristen: veel dagjesmensen weten het museum te vinden en te waarderen, niet alleen uit Nederland, maar ook uit het buitenland. Naar schatting is zo'n 12% buitenlandse toerist. De landen met de meeste bezoekers in 2024 waren Duitsland, Engeland, Frankrijk en Amerika.

Aanwezigheid doelgroepen in Utrecht

Verdeling doelgroepen onder cultuurbezoekers Utrecht

5.3 Publieksonderzoek

Sinds 2022 gebruiken we het Culturele Doelgroepenmodel (CDM-model) om onze doelgroepen in kaart te brengen. Dit doen we in samenwerking met Utrecht Marketing en andere culturele partners. Op basis van verzamelde postcodes aan de balie en via publieksonderzoek en kaartverkoop kan een goede analyse van onze doelgroepen worden gemaakt. In het CDM-model kunnen we benchmarken met andere culturele instellingen in de stad en inmiddels ook in de provincie.

In 2024 startten we met een nieuw publieksonderzoek van Museum Monitor. Inmiddels zijn hier 23 musea bij aangesloten waarmee we een benchmark kunnen doen. We zullen nog meer inzetten op het laten invullen van enquêtes om beter inzicht te krijgen in onze bezoekers. De eerste helft van 2024 maakten we gebruik van gegevens uit het publieksonderzoek van Hendrik Beerda en gegevens uit het dashboard van Museumkaart. Dit gaf ons goed inzicht in de motivatie, herkomst en tevredenheid van onze bezoekers.

We scoren gemiddeld een 8,5 voor ons museumbezoek volgens Museum Monitor, de rondleiding zelfs een 8,6. Bezoekers waren vooral enthousiast over de goede informatie, het aanbod voor kinderen, vriendelijkheid van het personeel en de sfeer en vinden het museum een leuk, leerzaam, ontspannend uitje.

5.4 Campagnes en communicatiemiddelen

Campagnes

In 2024 deden we online campagnes met bannerings op websites van DPG Media titels en dagjeweg.nl en voor families met kinderen ook op kidsproof.nl en bierenappelsap.nl. Dit was vooral rond de schoolvakanties en speciale activiteiten in het museum zoals de avond rond Wim Sonneveld liedjes en de familievoorstellingen. Daarnaast deden we onze eigen social media campagnes op Instagram en Facebook.

Voor de tentoonstelling *Maak 't Even* deden we verschillende bannercampagnes en in de zomer een A0-campagne via Centercom. In december werd een campagnespotje ingezet op NPO Start gericht op de decembervakantie. Bureau Lommer zette de Google Grant die het museum ontvangt in voor Google Ads campagnes. Zij waren ook betrokken bij het zoekwoordenonderzoek en menustructuur voor de nieuwe website.

Website

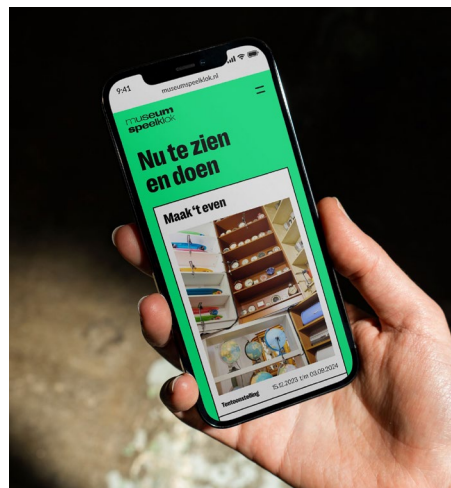
In juli gingen we over op de nieuwe website. Ook hier was de beweging en het ritme uit onze nieuwe merkidentiteit leidraad bij het ontwerp. Op de homepage

zijn nu ook meteen collectiestukken te bekijken en te beluisteren. We wisselen deze geregeld.

Behalve Google Analytics4 lieten we in september ook een alternatief Plausible installeren dat privacy vriendelijker is. Plausible is een open source analytics en is transparant over hoe data verzameld worden. In 2025 kunnen we GA4 en Plausible echt naast elkaar leggen en vergelijken.

In totaal waren er 175.000 bezoeken aan de website. 70% daarvan bekeek de website op mobiele telefoons. De Top 5 van internationale bezoekers aan de website bestond uit: Amerika, Duitsland, België, Frankrijk en Spanje.

Museum in de media

In 2024 verschenen in totaal 295 artikelen over Museum Speelklok met een mediawaarde van 2,7 miljoen euro.

Aandacht in het tv-programma 'Jekels Jacht' was er voor het bijzondere muziekdoosje van radiopionier Hanso Idzerda dat tijdelijk te zien was in het museum. Ook werden we uitgenodigd om het muziekdoosje te laten horen in het het radioprogramma 'Spijkers met Koppen', samen met kleinzoon Tobias Idzerda.

In het AD en de Gelderlander verschenen tevens artikelen over de crowdfunding voor de muzikale couturejurk van Maartje Dijkstra en Beorn Lebenstedt, die in 2025 te zien zal zijn in het museum.

De expositie *Maak 't Even* kreeg aandacht in Museumtijdschrift en het RD en in samenwerking met de Museumvereniging boden we drie speciale rondleidingen aan die helemaal volgeboekt waren.

Artikelen over Suster Bertken verschenen in AD, Gelderlander en op nu.nl.

Daarnaast waren er items over het museum op In de buurt, RTV Utrecht, Uitagenda, DUIC, De Nuk en JMouders.nl en in diverse regionale media over de goede bezoekerscijfers van de Utrechtse musea in 2023.

De aankondiging van onze game *Music Machine Monster* in Roblox als eerste Nederlandse museum kreeg internationaal aandacht in diverse gaming magazines.

Social media

Facebook en Instagram vormen de belangrijkste social mediakanalen voor het museum en hebben elk hun eigen doelgroep. In 2024 hadden we het volgende bereik:

Instagram:

- Totaal: 80.915. Dit is 45,9% meer dan in 2023
- Via organisch bereik: 8.499. Dit is 100% meer dan in 2023
- Via advertenties: 63.420. Dit is 100% meer dan in 2023.
- Betrokkenheid: 1220 unieke interacties.

Facebook:

- Totaal: 532.657. Dit is 62,3% meer dan in 2023
- Via organisch bereik: 141.986. Dit is 81,3% meer dan in 2023
- Via advertenties: 396.296. Dit is 79,4% meer dan in 2023
- Betrokkenheid: 3130 unieke interacties.

Ook op YouTube en TikTok zijn we actief. We gaan dit in 2025 uitbouwen met het maken van nieuwe filmpjes. Voor ons professionele netwerk zijn we aanwezig op LinkedIn, met 610 volgers. Van X (voorheen Twitter) namen we afscheid in 2024.

Verhuringen

2024 was een goed jaar voor de verhuringen, met een mooie stijging van ongeveer 27% ten opzichte van 2023. Naast het grote aantal vergaderingen en symposia in de Transeptzaal en een aantal mooie grote feesten en diners in de Danszaal en het Middenschip, vielen dit jaar twee grote evenementen op:

In het weekend van 8, 9 en 10 november was dansschool Swing in Utrecht te gast voor drie aaneengesloten avonden. De dansschool organiseert hun weekend jaarlijks op wisselende locaties en koos nu voor het eerst voor ons museum. Drie avonden stond het Middenschip bomvol met enthousiaste mensen uit binnen- en buitenland. Zij dansten Lindy hop, Charleston, Jazz en andere dansstijlen. De Dansschool heeft in 2025 weer een weekend gereserveerd. Een mooi compliment voor Museum Speelklok.

Op 4 december organiseerde Foot Locker een groot personeelsdiner en -feest voor 400 personen. Voor een dergelijk groot aantal personen worden zowel het Café, de Danszaal als het Middenschip ingezet. Draaiorgels worden dan verplaatst en veel (diner)meubilair wordt naar binnen gereden. Aan de achterzijde wordt de keuken ingericht en op het podium wordt de theatertechniek opgebouwd voor het feest. Voor het museum blijft dit een logistieke uitdaging. Vooral omdat het pand geen separate opslagruimte heeft. Ondanks de heldere tijdafspraken die wij met leveranciers maken, kunnen wij niet altijd voorkomen dat bezoekers enige overlast van deze grote evenementen ondervinden.

Museumcafé

Het volledig vegetarische assortiment is geheel ingevoerd en de meeste collega's en bezoekers zijn hieraan gewend. Voor een aantal producten is de verkoopprijs noodgedwongen verhoogd vanwege de stijgende inkooprijzen. De gemiddelde besteding per bezoeker was € 1,55. Dat is helaas een daling ten opzichte van de € 1,70 in 2023. De stijging van de prijzen kan hiervoor een mogelijke verklaring zijn waardoor bezoekers in het algemeen minder horecagelegenheden bezoeken.

In het kader van de nieuwe huisstijl zijn ook de stoelen in het café voorzien van een nieuwe stoffering. De oude stoffering was toe aan vervanging en dit was het moment om het uit te voeren. De stoelen zelf zijn zeer degelijk en dus was de duurzame keuze voor herstoffering snel gemaakt. Met de nieuwe frisse kleuren heeft het Café zo een nieuw uiterlijk gekregen. Daarnaast zijn de grote doeken in de ramen vervangen door heldere witte stof met afbeeldingen van topstukken uit de collectie.

Ook in 2024 bleef het Café de vaste plek voor een groep stamgasten. Dit initiatief van de gemeente Utrecht is ontstaan om eenzaamheid tegen te gaan. De deelnemers weten elkaar nog steeds wekelijks te vinden om bij te praten.

Museumwinkel

Ook in 2024 is de museumwinkel weer goed bezocht door de bezoekers. De gemiddelde besteding per bezoeker was €1,31. Deze is gelijk gebleven ten opzichte van 2023. De artikelen die wij in opdracht laten maken zijn langzaamaan voorzien van het nieuwe museumlogo. De kleine en betaalbare artikelen (zoals het mini speeldoosje) blijven in het assortiment hardlopers.

7. Samenwerking

Hieronder staan alleen de samenwerkingspartners genoemd waarmee Museum Speelklok voor langere tijd een verbinding is aangegaan. Daarnaast heeft ieder project meerdere incidentele samenwerkingspartners.

7.1 Samenwerkende Utrechtse Musea (SUM)

Museum Catharijneconvent, Centraal Museum, Domtoren, DOMunder, Museum Speelklok, Spoorwegmuseum, Universiteitsmuseum, het Utrechts Archief en Kasteel de Haar vormen samen de SUM, waarbij de directies van de aangesloten organisaties het bestuur vormen en de inhoudelijke portefeuilles beheren. Museum Speelklok ontfermt zich over de maatschappelijke projecten en is penningmeester.

De kleinere musea maken al deel uit van de gezamenlijke activiteiten Utrecht Museumdag en Museumnacht Kids. Zij hoeven daarvoor geen contributie te betalen aan SUM. Om hen ook betrokken te houden bij de overige zaken, kent SUM het 'buddyproject' waarbij ieder SUM-lid wordt gekoppeld aan een kleiner museum. Het SUM-lid zal zijn buddy regelmatig bijpraten over recente ontwikkelingen en als vraagbaak dienen. Museum Speelklok vervult die rol voor het Volksbuurtmuseum.

De SUM ontwikkelde in 2022 een nieuwe museumvisie 2022-2026 met de titel *Samen waarde creëren voor Utrecht*.

Daarin staan de volgende vier ambities verwoord:

1. Bereik verbreden en verdiepen
2. Een uitnodigend en zichtbaar museumkwartier
3. Projecten die maatschappelijke verbinden
4. Duurzaam en inclusief werkgeverschap

Hieraan zijn vier programmalijnen gekoppeld:

1. Deelprogramma Publiek: groei van het aantal betalende bezoekers.
2. Deelprogramma educatie: bereik van ten minste de helft van alle scholen in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in groot Utrecht.
3. Deelprogramma innovatie en creatie: projecten die bijdragen aan de positie van de SUM als platform voor innovatie en creatie en zodoende de SUM (her)bevestigen als een serieuze gesprekspartner voor de Gemeente, het culturele veld en de Provincie.
4. Deelprogramma inclusiviteit: projecten die de musea toegankelijk maken voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

Dit heeft in 2024 geleid tot de volgende activiteiten:

Samenwerking Utrecht Marketing

SUM werkt al enkele jaren succesvol samen met Utrecht Marketing (UM) voor de uitvoering en coördinatie van haar collectieve marketinginspanningen.

Onderdeel hierin is een afname van een uitgebreid partnerpakket, centrale informatievoorziening en algemene projectondersteuning. Zo werken UM en SUM op basis van een gedeeld doelgroepenmodel samen aan het vergroten van het bereik onder (nieuwe) culturele en andere doelgroepen van de stad en regio Utrecht en het stimuleren van diverse bezoeksvormen. Ook werken UM en SUM samen op het gebied van marketing intelligence door het AVG proof verzamelen van relevante data voor divers onderzoek.

In de winter nam het SUM deel aan de campagne van Centrum Management Utrecht.

Museumnacht Kids

Vanwege de vele activiteiten die in het najaar in de stad worden georganiseerd, is besloten de volgende editie pas op 1 februari 2025 te organiseren. In de voorverkoop die startte in december werden al bijna 1000 tickets verkocht.

Utrecht Museumdag

Het team bestaat uit Ricky Fox (projectleider), Saskia Hoogkamer, Caroline van Rhijn en Joyce Vlaming en een aantal museumdocenten. Om de groeiende groep dementerende ouderen beter te kunnen begeleiden, wordt jaarlijks een cursus 'Omgaan met dementie' aan rondleiders aangeboden. De ouderenprojecten worden mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Van Baaren Stichting. Zie 3.5.

Eind 2024 is Ricky Fox in opdracht van het SUM gestart met een onderzoek naar alle activiteiten die in de Utrechtse musea worden georganiseerd voor groepen met een fysieke of mentale beperking. Het doel van dit onderzoek is om te komen tot nauwere samenwerking en mogelijke uitbreiding van Utrecht Museumdag.

PACT Utrecht

Vanuit de gezamenlijke ambitie om diverser personeel te werven, heeft de SUM samen met PACT Utrecht twee 'Critical Friends- trajecten' ontwikkeld waarop de aangesloten musea kunnen intekenen. Museum Speelklok start in 2025 met het eerste traject waarin de zichtbaarheid van diversiteit in het museum wordt onderzocht.

Belangenbehartiging

Verschillende directeuren vertegenwoordigden ook in 2024 de samenwerkende musea in bestuurlijk overleg, waaronder Centrum Management Utrecht, Cultuur en School, het Brand Team en het Koepeloverleg

7.2 Utrechts Muziekoverleg

Onder voorzitterschap van Jeroen Bartelse, directeur van TivoliVredenburg, vergaderde het Utrechts Muziek Overleg (UMO) online over actuele zaken waarbij veel aandacht uitging naar de nieuwe cultuurperiode. Er zijn inmiddels ca. 40 organisaties aangesloten bij UMO. Er is een dagelijks bestuur van 5 mensen en er zijn werkgroepen in het leven geroepen met een speciale opdracht.

7.3 Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU)

Met het Conservatorium van de HKU heeft Museum Speelklok een structurele samenwerking. Jaarlijks komt een groep eerstejaars studenten naar het museum voor een speciale rondleiding. Voor derdejaars studenten geeft de directeur jaarlijks een toelichting op de mogelijke stageprojecten; ook werft zij dan nieuwe rondleiders. Voor tentoonstellingen wordt vaak samengewerkt met recent afgestudeerde alumni. In 2024 werkte River Offerhaus als stagiair mee aan de muzikale onderdelen van *Music, Motion and Me*.

7.4 Sterk Techniek Onderwijs (STO) en Techkwadraat

Het ministerie van OCW, Stichting Platforms VMBO (SPV) en Platform Talent voor Technologie (PTvT) zetten zich sinds 2018 samen in voor Sterk Techniekonderwijs. Zij werken hierbij nauw samen met VNO-NCW, de Federatie Techniek, MKB-Nederland, Technische branches, Platform TL, MBO Raad en de VO-raad. De middelen worden ingezet voor de uitvoering van regionale plannen van vmbo-scholen, mbo-instellingen, het bedrijfsleven en regionale overheid.

De doelstelling is werken aan een duurzaam, dekkend en kwalitatief sterk technisch onderwijs. Het landelijke ondersteuningsteam Sterk Techniekonderwijs ondersteunt scholen en regio's bij het maken en uitvoeren van de regionale plannen. Het gaat om data, inspiratie, tools en informatie om regio's te helpen bij het vormen van het samenwerkingsverband, het planvormingsproces en de uitvoering. Museum Speelklok is een partnerschap aangegaan voor de komende periode met STO Utrecht.

Sinds eind 2024 is Museum Speelklok ook betrokken bij Techkwadraat, een breder initiatief dat technologieonderwijs toegankelijk maakt voor alle kinderen. In samenwerking met scholen (basisonderwijs, mavo/vmbo-tl, havo en vwo), bedrijven, buitenschoolse organisaties (musea, bibliotheken, techlabs) en andere regionale partners werken we aan een structurele en inspirerende kennismaking met technologie.

Op 6 november 2024 heeft Museum Speelklok deelgenomen aan een werkmiddag voor het initiatief Techkwadraat Utrecht Midden. Tijdens deze bijeenkomst zijn ideeën en samenwerkingsmogelijkheden verkend om technologieonderwijs in

de regio te versterken. Daartoe zal in december 2025 een fondsaanvraag worden gedaan. Daarnaast houden we de ontwikkelingen rond het opvolgproject STO-2 in de gaten, dat waarschijnlijk in het voorjaar van 2025 van start gaat.

7.5 Cultuur & School

Cultuur & School heeft als doel het optimaal koppelen van de vraag van de scholen aan het grootschalige, buiten de school georganiseerde cultuureducatieaanbod van de Utrechtse culturele instellingen en daarbij de continuïteit en kwaliteit van het cultuureducatieaanbod te borgen.

In 2024 kwamen er 402 leerlingen van de basisschool, 667 van het Voortgezet Onderwijs en 2291 studenten naar Museum Speelklok. Bovendien kwamen er nog 597 leerlingen via Cultuur en School.

7.6 Gemeente Utrecht

In september ontving het museum een zeer positieve beoordeling van de adviescommissie voor het beleidsplan 2025-2028: “De commissie is onder de indruk van de interdisciplinaire werkwijze tussen muziek, techniek en erfgoed. Het museum verbindt de historische collectie op overtuigende wijze met de actualiteit en bereikt daarmee een breed publiek. De commissie waardeert de keuze voor de nieuwe profilering als technisch muziekmuseum voor makers, met aandacht voor enerzijds een (deels jong) publiek dat zelf aan de slag kan gaan en anderzijds ruimte voor professionele (jonge) makers.” Het gevraagde subsidiebedrag voor de exploitatie werd toegekend.

7.7 VriendenLoterij

Museum Speelklok werkt al vele jaren succesvol samen met de VriendenLoterij. Het museum is sinds 2006 partner. In 2024 werd de jaarlijkse bijdrage van € 200.000 verhoogd naar € 250.000, ingaande 2023.

In de herfst- en kerstvakantie waren wervers aanwezig in Museum Speelklok om geoormerkte spelers te werven. Totaal kreeg het museum uit geoormerkt werven een mooie extra vrij besteedbare bijdrage van €69.898,-. De bijdragen van de VriendenLoterij werden onder andere besteed aan de ontwikkeling van *Music*, *Motion and Me*, de tentoonstelling *Maak 't Even*, de verwerving van het Molzer-orgeltje, de catalogus en restauratiewerkzaamheden door externe partijen.

Voor de levensliedavond op 2 november in Museum Speelklok kocht de VriendenLoterij voor hun deelnemers 150 kaarten.

8. Organisatie

Bestuur

Het bestuur van het museum bestaat uit één persoon: de directeur. Deze legt minimaal vijfmaal per jaar tijdens een vergadering verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Grote strategische beslissingen en projecten buiten de vastgestelde begroting, met een budget groter dan € 25.000 worden tussentijds besproken en goedgekeurd. Voor elke vergadering worden een directieverslag, de financiële rapportage en eventuele additionele stukken toegestuurd. Jaarlijks wordt aan de hand van een checklist besproken in hoeverre het museum voldoet aan de Code Cultural Governance.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft als taak om toezicht te houden op de algemene gang van zaken in het museum. De Raad van Toezicht grijpt zo nodig in en staat de directeur met advies terzijde. De Raad van Toezicht richt zich bij de vervulling van zijn taak op het belang van het museum en weegt daarbij de belangen af van de bij het museum betrokkenen. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren; tenminste eenmaal in de twee jaar voert de Raad een zelfevaluatie uit. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor de uitoefening van hun functie geen beloning.

Met ingang van september 2022 is de maximale zittingstermijn 8 jaar, bestaande uit 2 termijnen van 4 jaar. Voorheen was de maximale zittingstermijn 9 jaar, bestaande uit 3 termijnen van 3 jaar. De zittende leden kunnen nog kiezen tussen de oude of de nieuwe zittingstermijn. De samenstelling van de Raad van Toezicht per 31 december 2024 was als volgt:

(datum 1e benoeming, herbenoembaar, jaar herbenoeming/aftreden).

- Mevr. M.M. Steba, voorzitter 24-01-2024, ja, 2028
- Mevr. S.G. van Dockum, 27-06-2017, nee, 2026
- De heer S.H. Linnenbank, 26-11-2019, ja, 2025
- Mevr. T.S. Leung, 28-07-2021, ja, 2025
- De heer B.F. Timmermans-Craenen, 28-07-2021, ja, 2025
- De heer R.L.H. Nouwen, 28-11-2022, ja, 2026
- De heer J.M.M. Hooijmaijers, 27-11-2024, ja, 2028

De heer J.W.R. (Remco) van Lunteren is per 24 januari afgetreden als voorzitter. Mevrouw M.M. (Merida) Steba is per 24 januari toegetreden tot de Raad van Toezicht als voorzitter. Mevrouw C. Jager is per 26 september afgetreden en per 27 november is de heer J.M.M. Hooijmaijers aangetreden

9. Personeel

Het museum volgt voor de meeste functies de Museum CAO voor haar werknemers, inclusief de directie. Het aantal museummedewerkers (excl. Oproepkrachten) per 31 december 2024 uitgedrukt in FTE's bedroeg 21 (2023: 22). Het museum werkt daarnaast zowel binnen als buiten reguliere openingstijden (tijdens verhuringen) met oproepkrachten die werkzaam zijn bij de algemene dienst, als rondleider of als huismeester, totaal 6 FTE's (2023: 6). Halverwege het jaar ontstond een vacature voor junior conservator die in 2025 is vervuld.

Tijdelijke medewerkers

Bij het project Music, Motion and Me waren twee tijdelijke projectmedewerkers en een staigiare van de HKU betrokken om bij te dragen aan de muzikale onderdelen. De werkgroep Diversiteit en Inclusie kreeg hulp van een medewerker die onder andere een enquête over de sociale veiligheid in het museum ontwikkelde. Bij de afdeling Collectie waren twee stagiaires betrokken van de Universiteit Utrecht.

In 2024 was er een langdurend zieke medewerker bij Bedrijfsvoering.

Interne communicatie

Door middel van een interne nieuwsbrief wordt het personeel van het museum op de hoogte gebracht van de lopende zaken. Deze interne nieuwsbrief wordt regelmatig verstrekt aan alle personeelsleden, het bestuur van de Stichting Vrienden van Museum Speelklok en aan de Raad van Toezicht. Twee keer per jaar wordt een personeelsbijeenkomst georganiseerd om met elkaar in gesprek te gaan over o.a. beleid en lopende projecten. In het voorjaar stond de bijeenkomst o.a. in het teken van het project Music, Motion and Me en van de enquête sociale veiligheid. De bijeenkomst in het najaar werd besteed aan de uitkomst van de enquête, het nieuwe beleidsplan 2025-28 en de oprichting van een ondernemingsraad. Voor dringende en belangrijke zaken verstuurt de directeur een e-mailbericht. Daarnaast worden er actuele berichten en bezoekcijfers door collega's gedeeld via het interne communicatiesysteem Speakap.

Personeelsvertegenwoordiging / ondernemingsraad

In 2014 is er een personeelsvertegenwoordiging (PVT) ingesteld, bestaande uit twee vaste medewerkers en een oproepkracht. Zij volgden in september een cursus over personeelsvertegenwoordiging. Daarin werd duidelijk dat de oproepkrachten hoofdelijk meetellen voor het vaststellen van de omvang van een organisatie. Het totaal aantal medewerkers van Museum Speelklok komt dan op meer dan 70 wat betekent dat er een Ondernemingsraad (OR) van vijf leden moet worden geïnstalleerd. Eind december is de PVT opgeheven en de OR opgericht. De OR bestaat uit drie vaste medewerkers en twee oproepkrachten.

Museum Speelklok huurt het gebouw van de Buurkerk van de Gemeente Utrecht met daarbij de afspraak dat het museum het beheer en onderhoud van het gebouw voert. Daarnaast huurt het museum de atelierruimte aan de Lichte Gaard en een depotruimte in Overvecht van de Stichting Vrienden van Museum Speelklok.

Onderhoud

Met betrekking tot het groot onderhoud van de Buurkerk maakt het museum gebruik van de SIM (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) waarmee 50% van de kosten gefinancierd kunnen worden. Voor de periode 2019 – 2024 is een onderhoudsplan opgesteld. In 2024 zijn minimale werkzaamheden uitgevoerd:

- Doordat in 2023 een aantal posten is samengevoegd om herstel van de kunststof dakgoten uit te kunnen laten voeren, bleef er in 2024 minimaal budget over.
- Het tweejaarlijkse onderzoek van de Monumentenwacht bracht in 2024 geen bijzondere tekortkomingen aan het licht.
- In 2024 is weer een nieuwe aanvraag gedaan voor de SIM voor de periode 2025 – 2030. Deze is gelukkig weer gehonoreerd, met het voordeel dat nu 60% van de subsidiabele kosten wordt vergoed en dat separaat ook voor de kosterswoning (Buurkerkhof 11) een toekenning is verleend voor het onderhoud.

Duurzaamheid

In 2023 zijn wij gestart met de deelname aan het duurzaamheidsprogramma van de Provincie Utrecht.

- Na de uitgevoerde energiescan kwam hieruit voort dat integrale dubbele beglazing (inclusief vervanging van het reeds bestaande dubbele glas in het Café) de meeste energiebesparing zal opleveren. De zeer gedetailleerde offerte bleek dusdanig hoog dat de financiële middelen hiervoor ontbreken. Helaas blijken er binnen de Provincie geen financiële middelen beschikbaar. Het museum kan de kosten onmogelijk uit eigen middelen betalen. Bovendien is het de vraag in hoeverre het museum als huurder hiervoor zorg moet dragen.
- Inkoop van groene EU-Windenergie voor 2024 en 2025 blijft gehandhaafd.
- Via onze website geven we bezoekers het advies om met het openbaar vervoer naar het museum te komen.

Integraal veiligheidsplan

- Beheren van het binnenklimaat

Door middel van dataloggers worden de relatieve luchtvochtigheid en temperatuur

nauwkeurig gevolgd. Wanneer afwijkingen worden geconstateerd, proberen wij dat te herleiden naar een verklaarbare situatie. Door het nauwkeuriger monitoren hebben we beter grip op de situatie en kunnen wij beter collega's instrueren. Door de aanleg van een online verbinding is het nu ook mogelijk de dataloggers van de het restauratieatelier op afstand uit te lezen.

- Nieuw camerasysteem

In 2024 zijn de laatste camera's van het nieuwe systeem vervangen. Zo is er bij de hoofdingang een confrontatiecamera met beeldscherm geplaatst.

- Twee weg identificatie

Op alle PC's is de maandelijkse authenticator controle ingesteld. Deze maandelijkse check is een persoonsgebonden controle.

11. Stichting Vrienden Museum Speelklok

Doelstelling

Uit de statuten: De Stichting Vrienden van Museum Speelklok ("Stichting Vrienden") ondersteunt het Museum Speelklok ("Museum") door het bijeenbrengen van gelden voor de aankoop, de restauratie en het tentoonstellen van collectiestukken en middels financiële ondersteuning van het Museum in brede zin. Stichting Vrienden betreft derden bij de activiteiten van Stichting Vrienden met betrekking tot het Museum en onderhoudt contacten met hen die Stichting Vrienden in financiële zin steunen ("Vrienden") bij diverse gelegenheden.

Op 31 december 2024 had de Stichting Vrienden 50 Ondernemersvrienden en 255 particuliere Vrienden, inclusief de 'Vrienden voor het leven'. Eline Veldman vervulde de functie coördinator voor de Stichting Vrienden, die zij combineert met haar werk voor het museum.

Het bestuur heeft vergaderd op 15 januari, 19 maart, 1 juli en 12 november, onder andere over een nieuw wervingsplan en over de rolverdeling tussen Vrienden en Museum Speelklok bij de uitvoering van wervingsactiviteiten en de communicatie met de donateurs. De directeur en hoofd bedrijfsvoering van het museum en de coördinator van de Vrienden waren daarbij aanwezig.

Werving Vrienden

Om de relatie met de bestaande Vrienden te behouden en verdiepen, is in 2024 gestart met een Vriendennieuwsbrief die twee keer per jaar wordt verstuurd. Vrienden worden hierin geïnformeerd over activiteiten en plannen van het museum en ze krijgen een kijkje achter de schermen.

In 2024 is er een nieuwe wervingsfolder gemaakt en zijn er vernieuwde banieren geplaatst in het museum. Na de zomer zijn er Vriendenwerfers ingezet bij de entree van het museum. Zij benaderden bezoekers van het museum met de vraag of ze Vriend wilden worden. Helaas heeft dat tot nu toe nog niet de gewenste groei van het aantal donateurs opgeleverd.

Activiteiten

Op 2 oktober is een uitje naar de Domtoren georganiseerd met 35 (ondernemers) vrienden. De Vrienden kregen een exclusieve en speciale restauratierondleiding in de Domtoren nadat die vijf jaar in de steigers had gestaan.

Op 21 november werd in het bijzijn van een klein gezelschap Vrienden een tipje van de sluier opgelicht van het nieuwe coutureontwerp van fashion designer Maartje Dijkstra en componist Beorn Lebenstedt getiteld *AU-2-MATERIA*. Maartje en Beorn namen de Vrienden mee in het maakproces van de muzikale couturejurk. De avond was ook de start van de crowdfunding via platform Voordekunst om de installatie te realiseren.

Financieel verslag

In 2024 stelden de Vrienden zich garant voor de financiering van *AU-2-Materia*. In de bestuursvergadering van 19 maart heeft het bestuur hiervoor een bedrag à € 16.000,- vastgesteld. Met deze zekerheid kon Maartje Dijkstra van start met haar werkzaamheden en bestellingen voorfinancieren.

De samenstelling van het bestuur was per ultimo 2024 als volgt:

Mevrouw S. Dijkgraaf, Voorzitter

De heer R. van Maldegem, Penningmeester

De heer J. Wagenaar, Secretaris

De heer R. Wagenaar, Lid

Mevrouw W. Raymakers-de Koning, Lid

12. Verslag van de Raad van Toezicht

In 2024 vergaderde de Raad van Toezicht (RvT) vijfmaal. De strategievergadering in maart was gewijd aan toekomstscenario's. Naast de financiële zaken, zoals de begroting, de jaarrekening en de prognose, stonden ook de risicomatrix, het beleidsplan 2025-28 en het internationale Clay-project op de agenda. Ook was er een ontmoeting met het Bestuur van de Stichting Vrienden van Museum Speelklok; in 2025 willen we als Raad de banden met dit bestuur verder aanhalen. Twee keer hadden we een vergadering met de Personeelsvertegenwoordiging van het museum, waarin we vooral hebben gesproken over de manier waarop we het wederzijds contact waarde zouden kunnen geven. In november vond het jaargesprek met de directeur plaats en voerden we een zelfevaluatie uit. De Governance Code Cultuur is ons normatief kader en leidraad voor onze rol.

2024 was een jaar van vernieuwing en verbinding voor Museum Speelklok. Het was een eer om mijn rol als voorzitter van de Raad van Toezicht te vervullen en van dichtbij te ervaren hoe dit museum blijft groeien en zichzelf opnieuw blijft uitvinden.

De medewerkers en makers van het museum laten het publiek ervaren hoe wij kunnen leren van ons verleden en voegen daar altijd een dimensie aan toe, zoals duurzaamheid. Maar bovenal staat de verbindende kracht en het plezier van muziek voorop.

De expositie *Maak 't Even* was een sprekend voorbeeld van de kracht van Museum Speelklok. Met deze tentoonstelling werd het maakproces achter muziekinstrumenten tastbaar gemaakt, terwijl bezoekers tegelijkertijd werden uitgedaagd om na te denken over actuele dilemma's. De combinatie van historische context en moderne techniek wist jong en oud te boeien en bevestigde de unieke positie van Museum Speelklok in de culturele sector. Het verheugt mij dat de bijzondere klankinstallatie 'Verwarrend Verlangen' ook in 2025 te zien is.

Daarnaast waren er spannende stappen op het gebied van digitale innovatie, zoals de lancering van de Game in Roblox en de webapplicatie over de historie van de Buurkerk. Deze projecten laten zien dat het museum niet alleen tradities koestert, maar ook moedig vooruitkijkt.

Een belangrijke stap in de vernieuwing was de introductie van een nieuwe huisstijl en een vernieuwd motto: 'Waar machines muziek maken'. Deze verfrissende visuele en inhoudelijke koers benadrukt niet alleen de dynamiek van de collectie, maar ook de manier waarop Museum Speelklok mensen raakt en inspireert. De herpositionering maakt het museum nog relevanter voor een breed en divers publiek.

Het aantrekken van een meer divers publiek blijft een aandachtspunt; het uitnodigen van makers uit deze doelgroep en het zetten van een vervolgstap in het vertellen van verhalen rond collectiestukken vanuit het perspectief van diversiteit en inclusie.

Terwijl we vooruitblikken naar de toekomst, met onder andere de herinrichting van de bovenverdieping en het tonen van de muzikale jurk, ben ik trots op de solide basis die is gelegd. Mijn dank gaat uit naar directeur Marian Dijk, de creatieve, muzikale, vriendelijke en dienstverlenende medewerkers, de leden van de Raad van Toezicht, het Bestuur van de Stichting Vrienden Museum Speelklok en alle betrokkenen die het museum maken tot wat het is: een inspirerende plek waar muziek, techniek en historie samenkomen.

Merida Steba, voorzitter

Overzicht relevante nevenfuncties Raad van Toezicht leden en directie Museum Speelklok 2024

Raad van Toezicht

Saskia van Dockum

Directeur-bestuurder Stichting Het Utrechts Landschap
Directeur-bestuurder Stichting De Utrechtse Molens
Directeur-bestuurder Stichting Kasteel Loenersloot
Lid van het bestuur Theater Kikker en Podium Hoge Woerd (tot juni 2024)
Bestuurslid Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht
Voorzitter adviescommissie Vfonds

Hans Hooijmaijers

Directeur-bestuurder Museum de Bastei
Secretaris Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties
Bestuurslid Cultuur Historisch Platform Rijk van Nijmegen
Bestuurslid Stichting Valkhofkwartier

Tsui-Saen Leung

Freelance projectleider ontwikkeling
Freelance adviseur diversiteit & inclusie in de culturele sector en het kunstonderwijs
Voorzitter bestuur Stichting Reasonable Doubt Foundation
Bestuurslid What You See Festival

Stephan Linnenbank

Management consultant bij Making Strategy Work
Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds SABIC
Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Capgemini
Voorzitter Raad van Toezicht NN CDC pensioenfonds
Voorzitter commissie Data & IT bij de Pensioenfederatie
Bestuurslid Vereniging Intern Toezicht Pensioensector

Raphaël Nouwen

Bestuurder Untapped talents BV
Bestuurslid Stichting de Nieuwe Haven
Lid ledenboard Social Enterprise NL
Bestuurslid Nouwen - Ramselaar stichting
Bestuurslid Henri Nouwen stichting
Bestuurder LRN Beheer BV

Merida Steba

Senior adviseur verander- en interne communicatie Waternet
Intervisie docent opleiding verandermanagement bij de overheid
Lid Raad van Toezicht Probiblio
Bestuurslid WomenMakeTheCity

Bart Timmermans-Craenen

Manager Zorg & Bedrijfsvoering Cluster OK, Radiologie, Nucleaire Geneeskunde en Oogheelkunde Spaarne Gasthuis
Bestuurslid Stichting Sociaal Fonds Spaarne Gasthuis

Directie

Marian van Dijk

Voorzitter Stichting Kaleidos
Voorzitter werkgroep Veelzijdig Aanbod van het UMO (Utrechts Muziek Overleg)
Penningmeester Stichting Utrechts Museumkwartier (SUM)